

Investeren in Duitsland

Voordat U gaat investeren in Duitsland zijn er vele facetten die mee spelen. Het belastingstelsel is er een van. Doelstelling van deze brochure is u een overzicht te geven van het vestigen van een bedrijf in Duitsland en van het Duitse belastingstelsel.

In het algemeen is de heffing in Duitsland iets hoger dan in Nederland, dit komt met name door de extra gemeentelijke belastingen, minder fiscaalgunstige regelingen en met name de Duitse Solidariteitstoeslag.

In Duitsland is ruim 80% van de bedrijven een eenmanszaak, VOF of maatschap, deze vallen onder de inkomstenbelasting. De bedrijven (rechtspersonen) in Duitsland vallen onder de Vennootschapsbelasting (Körperschaftsteuer). Naast deze belasting betalen bedrijven een extra belasting (solidariteitstoeslag) van 5,5%, dit is een extra last als gevolg van de eenwording in Duitsland. Daarnaast kent Duitsland een zogenaamde gemeentebelasting (Gewerbsteuer) over de winst. De tarieven worden per gemeente vastgesteld en variëren van 16-20%. De gemeentebelasting wordt volgens een bepaalde formule met de inkomstenbelasting verrekend. Bepaalde groepen zelfstandigen vallen buiten deze regeling.

De regering heeft plannen om vanaf 2008 het belastingstelsel voor ondernemingen te hervormen. Details over de hervorming zijn nog niet bekend.

I. Bedrijfsvestiging

1. Vestigingsvoorschriften

In Duitsland mag iedereen in beginsel in het kader van de zgn. 'Gewerbefreiheit' een bedrijf exploiteren. Voor vele activiteiten bestaan echter toelatingsvereisten. Bedrijven in de ambachtelijke sector dienen te beschikken over een inschrijving in de 'Handwerksrolle' alvorens zij met werken in Duitsland mogen beginnen. Om ingeschreven te kunnen worden dient een bedrijf te beschikken over een medewerker die of in het bezit is van een Duits diploma "Meisterbrief", of voldoet aan de vereisten voor een uitzonderingsvergunning volgens de EU-bepalingen. De inschrijvingsprocedure kan overigens enkele maanden duren. Verder zijn voor diverse beroepsgroepen en bedrijfsactiviteiten vergunningen en/of diploma's vereist.

2. Oprichten van een Bedrijf

Ondernemers die een bedrijf willen starten in Duitsland moeten dit binnen één maand aan het "Gewerbeamt" bij de gemeente melden. Dit geldt ook bij verlegging of beëindiging van een zelfstandige bedrijfsinrichting of een filiaal of als een bestaand bedrijf haar activiteiten verandert dan wel uitbreidt.

De ondernemer dient bij de aanmelding bij het Gewerbeamt een uittreksel uit het handelsregister (voor vennootschappen), een kopie van de vergunning (indien noodzakelijk) en de huur- of pachtovereenkomst mee te nemen.

Vennootschappen moeten zich bij de oprichting van het bedrijf laten inschrijven in het handelsregister. De aanmelding in het Duits vindt plaats bij het "Amtsgericht" (kantongerecht). De akte van oprichting moet notarieel verleden worden.

Door de aanmelding wordt de onderneming automatisch ingeschreven bij de belastingdienst.

3. Ondernemingsvormen

De rechtsvorm bepaald vele aspecten van de onderneming zoals aansprakelijkheid en belasting. Het is noodzakelijk van te voren de juiste rechtsvorm voor de onderneming te kiezen.

De belangrijkste rechtsvormen zijn:

a. Einzelfirma (eenmanszaak)

Van een eenmanszaak is sprake wanneer een particulier persoon een bedrijf opricht of een zaak opent. De eigenaar van de eenmanszaak is onbeperkt en met heel zijn vermogen (ook persoonlijk vermogen) aansprakelijk voor de door hem aangegane verbintenissen en de door hem veroorzaakte schades.

De winst of verlies van de eenmanszaak wordt de eigenaar onmiddellijk aangerekend en valt verplicht in de inkomstenbelasting.

b. Gesellschaft bürgerlichen Rechts (GbR)

Een Gesellschaft bürgerlichen Rechts (maatschap) ontstaat door de vereniging en het samenwerken van minstens twee personen met het een bepaald economisch doel.

De akte van oprichting behoeft geen speciale vorm en kan dus ook mondeling worden afgesloten. Het is echter aan te raden om een schriftelijk contract op te stellen om de noodzakelijke rechtszekerheid tot stand te brengen.

De GbR is los van zijn vennoten juridisch geen eigen rechtspersoon. De vennoten worden behandeld als exploitanten van een eenmanszaak. Zij kunnen rechtstreeks, solidair en onbeperkt met heel hun vermogen hoofdelijk aansprakelijk worden gehouden voor alle schulden van de onderneming.

De winst of verlies van de GbR wordt met betrekking tot hun aandeel de vennoten onmiddellijk aangerekend en onderworpen aan de inkomstenbelasting.

c. Offene Handelsgesellschaft (OHG)

De OHG (vennootschap onder firma) is een vennootschap van personen, die tot doel heeft het drijven van een handelsonderneming onder gemeenschappelijke naam. De vennoten zijn persoonlijk en onbeperkt aansprakelijk voor de vennootschapsschulden. De oprichting van een OHG geschiedt door het sluiten van een samenwerkingsovereenkomst en is niet aan formele vereisten gebonden. Indien echter onroerende zaken worden ingebracht, dient de samenwerkingsovereenkomst notarieel bekrachtigd te worden. De OHG moet door ieder van de vennoten bij het Handelsregister worden aangemeld.

De winst of verlies van de OHG wordt de vennoten met betrekking tot hun aandeel onmiddellijk aangerekend en aan de inkomstenbelasting onderworpen.

d. Kommanditgesellschaft en GmbH & Co KG

De Kommanditgesellschaft (KG) is een bijzondere vorm van de OHG, waarbij twee soorten vennoten te onderscheiden zijn:

Komplementär

Dit zijn vennoten die persoonlijk en onbeperkt aansprakelijk zijn voor de schulden van de vennootschap (zoals beherende vennoten van de Nederlandse commanditaire vennootschappen).

Kommanditist

Vennoten wier aansprakelijkheid niet verder reikt dan hun inbreng zijn Kommanditisten (vergelijkbaar met commanditaire vennoten). Zij mogen de KG niet besturen of vertegenwoordigen.

Bij de oprichting gelden dezelfde eisen als bij de OHG.

De GmbH & CO KG is een aparte vorm van de KG waarbij de Komplementär niet een natuurlijk maar een rechtspersoon (GmbH) is die als behorend vennoot optreedt. De persoonlijke aansprakelijkheid van de behorende vennoot door het GmbH-recht beperkt zich tot de omvang van het maatschappelijk aandelenkapitaal.

De GmbH is geen deelgerechtigde en heeft dus ook geen aandelen en deelt zodanig niet mee in de winst noch in het verlies van de vennootschap. De winst of verlies van de vennootschap wordt de vennoten direct aangerekend.

e. Gesellschaft mit beschränkter Haftung (GmbH)

De GmbH is een vennootschap met beperkte aansprakelijkheid met een in aandelen verdeeld kapitaal en kan elk wettelijk doel nastreven. Crediteuren van de GmbH hebben slechts verhaal op het vennootschapsvermogen. De GmbH is de meest voorkomende vennootschapsvorm in Duitsland. De GmbH is met name geschikt als rechtsvorm voor dochtervennootschappen van buitenlandse vennootschappen in Duitsland. Oprichting kan door één persoon geschieden. Een maatschappelijk aandelenkapitaal is vereist van ten minste • 25.000. De akte van oprichting moet notarieel bekrachtigd worden. De GmbH bestaat juridisch pas op het moment dat zij wordt ingeschreven in het Handelsregister.

4. Firmanaam

De naam van de aanmelder van de firma mag altijd als firmanaam worden gebruikt. Voor een filiaal is dit zelfs verplicht. Een filiaal heeft altijd de naam van de aanmelder met het woord Zweigniederlassung en de plaatsnaam erachter. Voor andere rechtsvormen mag u iedere naam gebruiken, maar de rechtsvorm dient wel duidelijk te zijn (toevoeging van de afkorting GmbH bijvoorbeeld). De handelsnaam dient te worden aangemeld bij het Amtsgericht voor inschrijving in het handelsregister. Indien uit het onderzoek door het Amtsgericht blijkt dat de naam kan worden gevoerd, wordt deze geregistreerd. Om voor registratie in aanmerking te komen, moet de onderneming zijn ingeschreven in het handelsregister.

5. Uitwerking rechtsvorm op de belasting

De keuze van de rechtsvorm heeft ook invloed op de hoogte van de te betalen belasting:

	Einzelfirma/Personengesellschaft (OHG, KG, GmbH & Co KG)	Kapitalgesellschaft (GmbH, AG, GmbH & CoKG)
Belastingheffing	<ul style="list-style-type: none"> • Inkomstenbelasting • Progressief 15% - 42% • Belastingvrije som 	<ul style="list-style-type: none"> • Vennootschapsbelasting • 25% definitief • geen belastingvrije som
Gemeentebelasting	<ul style="list-style-type: none"> • linear 1 – 5% • 24.500 euro belastingvrij 	<ul style="list-style-type: none"> • 5% definitief • Geen belastingvrije voet
Solidariteitsheffing	<ul style="list-style-type: none"> • 5,5% over de inkomstenbelasting 	<ul style="list-style-type: none"> • 5,5% over de vennootschapsbelasting
N.B.	Bovenstaande gegevens hebben alleen betrekking op een natuurlijk persoon als vennoot woonachtig in Duitsland.	

II. Belastingstelsel

1. Inkomstenbelasting

De Duitse inkomstenbelasting ' Einkommenssteuer' is qua opzet vergelijkbaar met de inkomstenbelasting die in Nederland gold vóór de introductie van het boxenstelsel in 2001. Er wordt belasting geheven over inkomsten uit de volgende bronnen:

- f. land- en bosbouw
- g. bedrijfsactiviteiten (incl. winst uit aanmerkelijk belang)
- h. uitoefenen van een zelfstandig beroep
- i. dienstbetrekking
- j. kapitaalsvermogen
- k. verhuur en verpachting
- l. overige, zoals periodieke uitkeringen, alimentatie en bepaalde speculatiewinsten

Natuurlijke personen met een woon- of verblijfplaats in Duitsland zijn binnenlands belastingplichtig en zijn met hun gehele wereldinkomen onderworpen aan de Duitse inkomstenbelasting.

Een natuurlijk persoon die zijn woonplaats noch verblijfplaats in Duitsland heeft, is alleen buitenlands belastingplichtig (' beschränkt steuerpflichtig') en is alleen aan Duitse inkomstenbelasting onderworpen voor wat betreft de inkomsten uit Duitse bronnen. Zo moet men bijvoorbeeld over de winst uit een in Duitsland gelegen vaste inrichting of over de inkomsten uit een in Duitsland uitgeoefende dienstbetrekking belasting aan de Duitse fiscus betalen.

Duitsland kent progressieve inkomstenbelastingtarieven. Sinds 2005 bedraagt het laagste tarief 15 procent en het toptarief 42 procent. Er is een belastingvrije som van 7.664 euro voor ongehuwden en 15.328 euro voor gehuwden.

De wet inkomstenbelasting bevat ook voorschriften voor personenvennootschappen.

2. Loonbelasting

Loonbelasting is een voorheffing van de inkomstenbelasting en wordt ingehouden op het loon uit dienstbetrekking als de werkgever in Duitsland gevestigd is, danwel daar een vaste inrichting of vaste vertegenwoordiger heeft. Bij binnenlands belastingplichtigen vindt de inhouding plaats op grond van de gegevens van een loonbelastingkaart. Deze kaart wordt jaarlijks door de gemeente, waarin de werknemer woont, aan de werknemer ter beschikking gesteld. De werknemer moet deze kaart aan de werkgever verstrekken. Bij buitenlands belastingplichtige werknemers wordt de inhouding niet gebaseerd op een loonbelastingkaart, maar op een loonbelastingbeschikking. Deze wordt op verzoek van de werknemer door de belastingdienst afgegeven.

3. Nederlandse werknemer in Duitsland

De Nederlandse werknemer die volledig werkzaam in Duitsland is, is ook als hij daar niet woont, inkomstenbelastingplichtig in Duitsland en valt daardoor automatisch ook onder de loonbelasting.

Een werknemer die niet het hele jaar in Duitsland werkt, maar ook deels in Nederland werkzaam is, moet kijken onder welke loon/inkomstenbelasting hij valt. Dit wordt als volgt berekend:

- de werknemer die minder dan 183 dagen in Duitsland verblijft en de rest van het jaar in Nederland, is volledig belastingplichtig in Nederland.
- de werknemer die meer dan of precies 183 dagen verblijft in Duitsland is minimaal over die 183 (of meer) dagen belastingplichtig in Duitsland.
- als een werknemer voor een vaste inrichting van het Nederlandse bedrijf in Duitsland werkt, is hij ongeacht het aantal verblijfsdagen voor de Duitse periode in Duitsland belastingplichtig.

4. Vennootschapsbelasting

Kapitaalvennootschappen die in Duitsland zijn gevestigd, zijn voor het gehele wereldinkomen onderworpen aan de vennootschapsbelasting (' Körperschaftsteuer'). Een kapitaalvennootschap is in Duitsland gevestigd, als zij in Duitsland is opgericht en haar zetel in Duitsland heeft of als de plaats van de leiding zich in Duitsland bevindt. In alle andere gevallen wordt een kapitaalvennootschap als niet in Duitsland gevestigd beschouwd. Deze laatste zijn alleen voor wat betreft inkomsten uit Duitse bronnen onderworpen aan belastingheffing. Tot deze bronnen behoren bijvoorbeeld winsten uit een vaste inrichting of van een vaste vertegenwoordiger in Duitsland, winsten uit de verkoop van aandelen in een Duitse kapitaalvennootschap waarin een aanmerkelijk belang bestaat, huurinkomsten met betrekking tot Duits onroerend goed en bepaalde andere inkomsten waarover bronbelasting moet worden ingehouden. De winstberekening wordt gebaseerd op de jaarstukken van de onderneming.

Het tarief ligt voor zowel ingehouden als uitgekeerde winst bij 25 procent. Hier bovenop worden nog de solidariteitsheffing (Solidaritätszuschlag) en de gemeentelijk bedrijfsbelasting (Gewerbsteuer) opgelegd.

Een dubbele belastingheffing, veroorzaakt door de belasting op winst uit onderneming en op dividendinkomsten wordt vermeden door de vanaf 2001 geïntroduceerde deelnemingsvrijstelling. Sinds januari 2004 is de deelnemingsvrijstelling van toepassing voor dividenden en vervreemdingswinsten op aandelen. De facto echter beperkt tot 95 procent. De wet veronderstelt namelijk dat er 5 procent kosten worden gemaakt, die in samenhang staan met het dividend. Deze fictieve kosten zijn fiscaal niet aftrekbaar. Voor buitenlands belastingplichtige kapitaalvennootschappen wordt de belastingheffing bij aanslag opgelegd.

Bij binnenlandse inkomsten uit dividenden, royalty's of verhuur van roerende goederen vindt de belastingheffing plaats door het inhouden van bronbelasting. Teveel geheven bronbelasting kan in principe op grond van het Nederlands-Duits Belastingverdrag teruggevorderd worden.

De wet op vennootschapsbelasting kent limieten voor wat betreft de aftrekbaarheid van rente die Duitse ondernemingen voor leningen aan de holding of moederonderneming betaald.

De vennootschappen die onderworpen zijn aan vennootschapsbelasting zijn verplicht aangifte te doen. Op grond daarvan stelt de belastinginspectie vervolgens de verschuldigde belasting vast en legt een aanslag op. De aangifte moet voor elk fiscaal jaar worden ingediend voor 1 juni van het daaropvolgende jaar.

Een bijzonderheid bij de vennootschapsbelasting is de "verborgen dividenduitkering" ("verdeckte Gewinnausschüttung"). De prijs die een aandeelhouder voor een prestatie of goed van de onderneming betaalt moet in overeenstemming met de marktprijs zijn, anders kan het teveel betaalde bedrag fictief bij de winst van de onderneming worden opgeteld.

De regering plant vanaf 2008 het belastingstelsel voor ondernemingen te hervormen. Hieronder valt ook de vennootschapsbelasting. Details over de hervorming zijn nog niet bekend.

5. Bronbelasting – Quellensteuer

Bronbelasting op licenties en huurbelasting

Vergoedingen voor het gebruik van rechten en roerende zaken zijn onderworpen aan een bronbelasting van 25 procent, mits deze aan buitenlands belastingplichtigen worden betaald. Sinds 1 januari 2004 zijn royalty's aan verbonden lichamen op basis van de implementatie van de EU rente- en royaltyrichtlijn vrijgesteld van bronbelasting. De Nederlandse ontvanger kan de heffing vermijden door het aanvragen van een vrijstelling of - als geen vrijstelling is gevraagd - teruggaaf te krijgen door zich binnen vier jaar na ontvangst te richten tot het Bundesamt für Finanzen.

Bronbelasting op bouwwerkzaamheden

Oprachtgevers van bouwwerkzaamheden in Duitsland moeten 15 procent bronbelasting op alle betalingen inhouden. Deze belasting moet door Duitse en buitenlandse ondernemers worden ingehouden, onafhankelijk of de ondernemer die de bouwwerkzaamheden uitvoert in Duitsland belastingplichtig is of niet. Slechts in het geval dat een vrijstellingsverklaring wordt voorgelegd, kan worden afgezien van het inhouden van de bronbelasting.

6. Omzetbelasting

Het omzetbelastingtarief (Mehrwertsteuer of Umsatzsteuer) in Duitsland bedraagt 16 procent (algemene tarief). Vanaf 2007 wordt het algemeen tarief tot 19% verhoogd. Voor bepaalde prestaties geldt een verlaagd tarief van 7 procent. Het verlaagde tarief geldt voornamelijk voor de levering, invoer en intracommunautaire verwerving van voedingsmiddelen, de verhuur van bepaalde goederen, bepaalde artistieke prestaties, bepaalde prestaties in de veeteeltsector en enkele vervoersprestaties. Nederlandse ondernemers die binnen de Europese Unie exporteren hoeven geen BTW in rekening te brengen.

7. Verbruiksbelastingen

Duitsland heft, voor bepaalde goederen accijnzen (Verbrauchersteuern). Dit geldt onder andere voor minerale oliën (waaronder benzine), tabak, koffie en alcoholische producten.

8. Solidariteitsheffing

Als bijdrage aan de Duitse eenwording betaalt men in Duitsland een solidariteitstoeslag. De toeslag bedraagt 5,5 procent over de af te dragen inkomsten- en vennootschapsbelasting.

9. Gewerbesteuer - Gemeentelijke bedrijfsbelasting

De 'Gewerbesteuer' is een gemeentelijke bedrijfsbelasting over de winst. Het bij de heffing van toepassing zijnde tarief wordt per gemeente afzonderlijk vastgesteld en varieert van 16 - 20%. Dit geschiedt door de gemeentes zelf. De 'Gewerbesteuer' is een objectheffing. Het voorwerp van belastingheffing is niet de ondernemer of vennootschap zelf maar de ondernemingsactiviteit als zodanig. In beginsel is elke bedrijfsactiviteit die in Duitsland uitgeoefend wordt, onderworpen aan de heffing van 'Gewerbesteuer'. De berekening van het bedrag gaat volgens een bepaalde formule over de winst. Land- en bosbouwondernemingen, vrije beroepen en puur vermogensbeheer worden niet als bedrijfsactiviteiten beschouwd en vallen derhalve buiten deze regeling.

De gemeentebelasting kan bij de berekening van de vennootschapsbelasting worden afgetrokken. De door ondernemers, niet zijnde kapitaalvennootschappen, verschuldigde Gewerbesteuer kan worden verrekend met de inkomstenbelasting. Bij personenvennootschappen en natuurlijke personen geldt een belastingvrije voet van 24.500 euro.

10. Kirchensteuer – kerkbelasting

Alle binnenlands belastingplichtige natuurlijke personen die lid zijn van een officiële geloofsgroep (katholieken, protestanten, joden e.a.) zijn onderworpen aan kerkbelasting. Bij registratie in Duitsland moet men zich dit realiseren. Geeft men dan een geloofsgroep op, dan is men automatisch onderworpen aan deze heffing. De heffingsgrondslag is de inkomsten- en loonbelasting en het percentage bedraagt 8 - 9 procent, afhankelijk van de deelstaat. De Kirchensteuer is aftrekbaar van de inkomstenbelasting.

III. Nederlands-Duits Belastingverdrag

Om dubbele belastingheffing te voorkomen, bestaat er tussen Nederland en Duitsland sinds 1959 een belastingverdrag. Zowel natuurlijke als rechtspersonen kunnen aanspraak maken op het Nederlands-Duitse belastingverdrag.

Het verdrag ziet toe op de volgende belastingen:

Nederland

Inkomstenbelasting

Loonbelasting

Vennootschapsbelasting

Dividendbelasting

Commissarissenbelasting

Vermogensbelasting

Grondbelasting

Duitsland

Körperschaftsteuer

Einkommensteuer

Lohnsteuer en Aufsichtsratssteuer

Kapitalertragsteuer

Abgabe Notopfer Berlin

Vermögensteuer

Gewerbesteuer

IV. Transfer pricing

De fiscus ziet de verrekenprijzen als een belangrijk instrument om indirecte winstverschuivingen te realiseren, met als belangrijk doel de belastingdruk in Duitsland te minimaliseren.

De Duitse belastingdienst erkent de comparable uncontrolled price, de resale price of de cost plus methode als standaard transfer pricing methoden. Een afwijking van deze methoden is in bepaalde gevallen toegestaan. Er worden strenge eisen aan een gedetailleerde documentatie van verrekenprijzen gesteld.

V. Aansprakelijkheid bij overname

Wanneer een Duits bedrijf wordt overgenomen dat in het handelsregister is aangemeld, gaan alle schulden van de vennootschap over op de koper van het bedrijf. Deze aansprakelijkheid kan worden uitgesloten, indien dit in het handelsregister wordt aangekend of indien alle crediteuren hierover worden geïnformeerd.

Bij belastingschulden geldt de aansprakelijkheid alleen voor bepaalde schulden die in het voorafgaande jaar en in het jaar van de overname zijn ontstaan en kan tot een jaar na overname worden opgelegd.

VI.Contact

Henschke und Partner GbR is een sociëteit van accountants en belastingadviseurs met bureaus in Bielefeld (Nordrhein-Westfalen) en Halle an der Saale (Sachsen-Anhalt).

Wij beschouwen het als onze taak onze klanten te ondersteunen bij het bereiken van hun ondernemings doelstellingen. Onze dienstverlening gaat daarom ook veel verder dan het geven van advies, het verzorgen van de belastingaangifte, het samenstellen van de jaarrekening of het uitvoeren van een financiële beoordeling. Voor ons is de implementatie in de praktische beslissingsprocessen net zo belangrijk. Als externe adviseur ondersteunen wij de ondernemer of particulier bij de beoordeling en bij het vinden van een oplossing voor steeds gecompliceerder wordende vraagstukken.

Dipl.-Kfm. Henschke und Partner GbR is mede-oprichter van de coöperatie CoALAs®. CoALAs® betekend 'Cooperation of Auditors, Lawyers and Advisors' en is een samenwerking van accountants, advocaten en belastingadviseurs uit heel Duitsland. Mede dankzij deze coöperatie zijn wij in staat u in heel Duitsland te ondersteunen.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met:

Marcus van den Broek (nederlandstalig)
Steuerberater (Belastingadviseur)

Dipl.Kfm. Henschke und Partner GbR
Wirtschaftsprüfer - Steuerberater

Elsa-Brändström-Str. 4
33602 Bielefeld (D)
Tel.: +49 (0) 5 21 - 9 67 30 - 30
Fax: +49 (0) 5 21 - 9 67 30 - 50
Email: m.vdbroek@henschke-partner.de

www.henschke-partner.de

Bij het opstellen van deze brochure hebben wij uiterste zorg aan de juistheid van de informatie besteedt. Desondanks kunnen wij geen garantie geven voor volkomen volledigheid c.q. juistheid.